

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті
Қазақ филологиясы кафедрасы

ТВАОМ 5301 «Тіл білімінің және әдебиеттанудың өзекті
мәселелері» пәнінен
6M020500 «Филология: қазақ» мамандығының
магистранттарына арналған

ОҚУ ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

1- семестр
2 кредит (150 сағ)
білімді бақылау түрі: жазбаша

Оқу-жұмыс бағдарламасын
бекіту парағы

Павлодар

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.4/17

БЕКІТЕМІН
ОІ жөніндегі проректор

_____ Н.Э.Пфейфер
2013 ж. "___" _____

Құрастырушы: ф.ғ.д., проф. А.Қ.Тұрышев

Қазақ филологиясы кафедрасы

ТВАОМ 5301 «Тіл білімінің және әдебиеттанудың өзекті мәселелері» пәнінен 6M020500
«Филология: қазақ» мамандығының магистранттарына арналған

ОҚУ ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Жұмыс бағдарламасы 3.09.380-2006 ж. және 5.04.033-2008 ж. № 259 бұйрығымен
енгізілген ҚРМЖБС негізінде әзірленген жоспар негізінде жасалған.

Кафедра отырысында ұсынылды 2013 ж. «___» _____ № _____ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Н.Қ.Жүсіпов 2013 ж. «___» _____

ГП факультетінің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды

2013 ж. «___» _____ № _____ хаттама

ОӘК төрағасы _____ С. К. Ксембаева 2013 ж. «___» _____

КЕЛІСІЛДІ

ГП факультетінің деканы _____ Ж. Т. Сарбалаев 2013ж. «___» _____

МАҚҰЛДАНДЫ:

ОӘБ бастығы _____ Е. Н. Жуманкулова 2013ж. «___» _____

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды

2013ж. «___» _____ № _____ хаттама

1. Оқу пәнінің төлқұжаты

Тіл білімінің және әдебиеттанудың өзекті мәселелері

Міндетті компонент пәні

Кредит саны және оқу мерзімі

Барлығы – 2 кредит

Курс: 1

Семестр: 1

Барлық дәрісханалық сағат саны – 30 сағат

Дәріс – 22,5 сағат

Практикалық сабақ – 7,5 сағат

МӨЖ – 120 сағат

Соның ішінде МОӨЖ – 3 сағат

Жалпы еңбек сыйымдылығы – 150 сағат

Бақылау түрі:

Емтихан (жазбаша) – 1 семестр

Пререквизиттер:

- тіл біліміне кіріспе
- жалпы тіл білімі
- лексикология
- қазіргі қазақ тілі
- тарихи грамматика
- қазақ халық ауыз әдебиеті
- қазақ әдебиетінің тарихы
- көне дәуірдегі әдебиет
- шетел әдебиетінің тарихы
- әдебиеттануға кіріспе.

Постреквизит:

- тіл білімінің философиялық мәселелері
- өнер тарихы мен теориясы
- дінтану
- әдебиеттанудың өзекті мәселелері

Пән нысаны: Филология факультетінің магистратура сатысында оқытылатын бұл курстың мазмұны бұрын бакалавр сатысында оқылған әдебиеттану мен тіл білімі пәндерін қайталау емес, соларды негізге ала отырып филологияның тарихы мен теориясының жекелеген салаларына тереңдей еніп, қайшылығы мол әртүрлі тұжырымдарды салыстыра қарастыру болып табылады. Қазіргі тіл білімінің негізгі сипаты. Лингвистика саласындағы негізгі парадигмалар, қазақ тілі, жалпы тіл білімінің органикалық бөлігі. Қазақ тіл біліміндегі көкейкесті бағыттар. Қазақ тіл білімінің басым принциптері және олардың қазақ тіл білімінде іске асуы. Антропоцентризмдік принцип және оның жаңа

шешімі. Әлем сипатының тілдік мәселелері. Тілдік семантика, лексикалық таксономия, функционалды грамматика, функционалды синтаксис, номинация мәселелері. Жаңа бағыттардың және тіл білімі салаларының ғылымдар тоғысында қалыптасуы.

Магистранттар бұл курсты оқу барысында жинаған білімдерін алдағы кәсіби қызметінде, ғылыми-зерттеу жұмысында пайдаланады

2. Мақсат пен міндет

Пәнді оқыту мақсаты: Магистрлерге филология ғылымының бүгінгі келелі мәселелерін жан-жақты талдау, түсіндірумен қатар, оларды соңғы жылдары жарық көрген монографиялармен, зерттеу мақалалармен таныстыру, мәнді маңызды еңбектерді конспектілеу, бүгінгі тіл білімі бағытын аңғартатын пікірлермен, негізгі идея, басты ағымдарды түсіндіру, өзара салыстыру, алда тұрған өзекті мәселелерді айқындау, зерттеудің жаңа әдістемелері мен әдіс-тәсілдерін іздестіру болып табылады. Сонымен қатар, магистрлерді филология ғылымының өзекті мәселелерінен жан-жақты хабардар етіп қана қоймай, қиын де күрделі мәселелер туралы өз беттерінше ой қорытып, ізденуге бағыт-бағдар беру болып табылады. Магистрлерге филология ғылымының бүгінгі келелі мәселелерін жан-жақты талдау, түсіндірумен қатар, оларды лингвопоэтика, семиотика, неомифологизм поэтикасы бойынша талдау жүргізу, мәнді маңызды еңбектерді конспектілеу, бүгінгі әдебиеттанудағы постмодерн, авангард, постструктурализм, мифологизм, сюрреализм сияқты әдебиеттанудың бағытын аңғартатын пікірлермен, негізгі идея, басты ағымдарды түсіндіру, өзара салыстыру, алда тұрған өзекті мәселелерді айқындау, зерттеудің жаңа әдістемелері мен әдіс-тәсілдерін іздестіру болып табылады. Сонымен қатар, магистрлерді әдебиеттанудың жаңа бағыттарымен жан-жақты хабардар етіп қана қоймай, қиын да күрделі мәселелер туралы өз беттерінше ой қорытып, ізденуге бағытбағдар беру болып табылады. Поэтиканың және оның негізгі категорияларының даму тарихы, әдебиетті қалыптасу кезеңдерінен бастап, қазіргі дәуірге дейінгі аралықта қамти отырып, магистранттарға көркем дамудың тарихи кезеңдері мен сипаты жайында мәлімет беру. Әдеби фактілер мен теориялық ұғымдарды тарихи тұрғыда алып қарастыруды қалыптастыру. Әлем әдебиеті материалдары негізінде студенттерге көркем дамудың тарихи кезеңдері мен сипаты жайында мәлімет беру.

Пәнді оқытудың міндеттері:

- тіл білімі мен әдебиеттанудың жаңа бағыттарының болмысын, эстетикалық ойдың даму кезеңдерін ұғындыру;

- қазіргі әдебиеттану ғылымындағы ғылыми ағымдарды, қазақ әдебиеті ғылымындағы эстетика мен теория мәселелерін, көркем әдебиеттің табиғатын, автор, кейіпкер, шығарма, шығармашылық әлемін, әдеби тек, жанр, әдеби процесс, стиль мәселелерін, заңдылықтарын даму сипатын, қағидаларын ұғындыру;

- ұғымдар мен категорияларды эстетика қағидаларымен тамырлас алып, жан-жақты терең қамту;

- әлемдік эстетика тұғырнамалары, әдеби тәжірибелер ұлттық әдебиеттану, көркемдік өнер мысалдарымен өзара ұштастырыла негіздеу.

3. Білім, іскерлік, дағды мен құзыреттілікке қойылатын талаптар:

Осы пәнді меңгерген магистранттар білуі тиіс:

- Әлем әдебиеті тарихын, әдебиет теориясы, халық ауыз әдебиеті, қазақ әдебиетінің тарихы, тіл біліміне кіріспе пәндерінен алған білімін әдебиеттанудың жаңа бағттары сабағында пайдалана білу;

- поэтиканың жанрлық ерекшелігін, тегі мен үрлерін танып білу;

- поэзиялық шығармаларға талдай жасау білу.

- қазіргі әдебиеттанудағы жаңа бағыттардың негізгі сипатын білу.

істей білуі тиіс:

- мәтінді кешенді түрде зерттеу, теория тұрғысынан талдау машықтарын.

Келесі тәжірибелік дағды-машықтарды алуға тиіс:

- курсты оқу барысында жинаған білімдерін алдағы кәсіби қызметінде, ғылыми-зерттеу жұмысында пайдалануды.

- Әдебиеттану ғылымының теориялық аспектілерін, мәтінді кешенді түрде зерттеу жөнінде түсініктері болуы;

- Поэзиялық және прозалық шығармаларды теориялық тұрғыдан талдай білуі;

- Магистранттар бұл пәнді оқу барысында жинаған білімдерін алдағы кәсіби қызметінде, ғылыми-зерттеу жұмысында, практикалық машықтарды иемденуі қажет.

Пәнді оқыту мазмұны

4 Пәнді оқытудың тақырыптық жоспары

Академиялық сағаттарды сабақ түрлері бойынша бөлу

№	Тақырып	Сағат саны		
		Дәр.	Тәж.	МӨЖ
1	Кіріспе.	2,5	-	-
2	Тіл білімі зерттейтін приоритетті мәселелерді белгілейтін факторлар.	2	0,5	10
3	Тілдің социологиялық аспектілерін зерттеудің маңызы.	2	0,5	10
4	Психолінгвистика проблемалары.	2	1	15
5	Қоғамда адамдардың өзара қарым-қатынасы (тілдесу) мәнінің философия, психология, лингвистикада танылуы.	2	1	15
6	Семантиканы тану проблемалары.	2	1	10
7	Ықтимал әлемдер семантикасы, логикалық семантика, прагматика – жаңашыл әдебиеттанудағы философияның теорияларын қолданатын жаңа бағыттар	2	0,5	10
8	Сөйлеу актілері мен тілдік ойындар теориясының ойындық әдебиеттануда қолданылуы.	2	1	15
9	Характерология – психопатология жетістіктерін қолданатын бейнелерді әдебиеттанушылық тұрғыда зерттеу бағыты. Деконструкция – постмодернизмнің ғылыми-зерттеу стратегиясы.	2	0,5	15
10	Тарихи-типологиялық және салыстырмалы-типологиялық бағыттар. Феминистік және посмодернистік бағыттар.	2	0,5	10
11	Қазіргі Қазақстандағы әдебиеттану ғылымы мен әлеуметтік-тарихи фактор құбылысы олардың жан-жақтылығы мен толымдылығы болмысты көркем қабылдау және шығармашылық мазмұндаудың әдіснамасы.	2	1	10
Барлығы:		22,5	7,5	120

5. Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. Павлодар, С.Торайғыров атындағы ПМУ, 2010. – 255 б.
2. Ысқақов А. Қазіргі қазақ тілі. Павлодар, С.Торайғыров атындағы ПМУ, 2010. – 458 б.

3. Сыздық Р. Қазақ тіліндегі ескіліктер мен жаңалықтар. – 2011
4. Ысқақов Д. Әдебиет сынының тарихы. –А., 2011.
5. Базарбаев М. Әдебиет және дәуір. –А., 2010
6. Дүйсенов М. Әдебиеттегі мазмұн мен форманың бірлігі. –А., 2010.

Қосымша:

7. Кеңесбаев І. Қазақ тіл білімінің мәселелері. Алматы: Арыс, 2008. -602 б.
8. Мұсабаев Ғ. Қазақ тіл білімінің мәселелері. Алматы: Арыс, 2008. -470 б.
9. Қалиев Ғ. Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы. Алматы: Сөздік-Словарь, 2006. -259 б.
10. Чурилина Л.Н. Актуальные проблемы современной лингвистики. –М.: Наука, 2009. -416 с.
11. Хасенов Ә. Тіл білімі Алматы, Санат, 1996. -415 б.
12. 8. Салқынбай А., Абақан Е. Лингвистикалық түсіндірме сөздік. Алматы: Сөздік-Словарь, 2002. – 301 б.
13. 9. Сағындықұлы Б. Қазақ тілі лексикасы дамуының этимологиялық негіздері. Павлодар, С.Торайғыров атындағы ПМУ, 2010. – 262 б.
14. Әсукербекқызы Ж. Көркемдік өріс. – А., 2008
15. 3. Қабдолов З. Әдебиет теориясы. – А., 2003
16. Байтұрсынов А. Шығармалары. –А.,2005.
17. Нұрғалиев Р. Сөз өнерінің эстетикасы. –А.,2003.
18. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. –М.,2001.
19. Гегель В.Г. Эстетика. В.4 т. –М.,2007.
20. Жирмунский В. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. –М.,2008.
21. Пospelов Г. Теория литературы. – М.,2010.
22. Магомедова Л.Д. Филологический анализ лирического стихотворения. – 2004.